

Cilt: 12 • Sayı: 2 • Yıl: 2025

e-ISSN: 2687-427X

Mardin Artuklu Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi

Artuklu Akademi

Mardin Artuklu Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi
Mardin Artuklu University Faculty of Islamic Sciences

Artuklu Akademi Dergisi

Artuklu Akademi Journal

e-ISSN: 2687-427X

<http://dergipark.gov.tr/artukluakademi>

Cilt / Volume: 12 Sayı / Issue: 2 (31 Aralık/December 2025)

Yayıncı

Mardin Artuklu Üniversitesi / MAÜ Press

<https://www.artuklu.edu.tr/mauyayinevi>

publisher.maupress@artuklu.edu.tr

[@mauyayinlari](#)

Kapsam

Dinî Araştırmalar İslam Araştırmaları

Periyot

Yılda 2 Sayı (30 Haziran& 31 Aralık)

Yayın Dili

Türkçe, İngilizce, Arapça

Dergi Politikası

Artuklu Akademi Dergisi en az iki hakemin görev aldığı çift taraflı kör hakemlik sistemini kullanır.

Açık Erişim - CC-BY-NC lisansı

Hakem kimlikleri gizli tutulur ve yayımlanmaz.

Yazarlar, çalışmalarının telif hakkına sahiptirler.

Dergi [ISNAD Atf Sistemini](#) benimser.

Yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

Artuklu Akademi Dergisinin tüm giderleri Mardin

Artuklu Üniversitesi tarafından karşılanır.

Hiçbir ad altında yazarlardan ücret talep edilmez.
Dergide makalesi yayınlanan yazarlara da herhangi bir
ücret ödenmez.

İletişim

Mardin Artuklu Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi,

Kampüs Yerleşkesi, Artuklu

MARDİN / TÜRKİYE

artukluakademi@gmail.com

+90 432 214 11 20

[@artukluakademi](#)

Publisher

Mardin Artuklu University /MAU Press

<https://www.artuklu.edu.tr/mauyayinevi>

publisher.maupress@artuklu.edu.tr

[@mauyayinlari](#)

Scope

Religious Studies Islamic Studies

Period

Biannually (30 June & 31 December)

Publish Language

Turkish, English, Arabic

Journal Policy

Artuklu Akademi Journal uses the model of double-anonymized peer review, which has the duty of at least two reviewers.

Open Access - CC-BY-NC

The identities of reviewers are hidden and not published.

Authors retain the copyright of their work.

The Journal adopts the [ISNAD Citation Style](#).

The legal responsibility of the articles belongs to the authors.

Mardin Artuklu University covers all expenses of Artuklu Akademi Journal.

No fee is charged from the authors under any name.
No fee is paid to the journal authors whose articles are published.

Contact

Mardin Artuklu Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi,

Kampüs Yerleşkesi, Artuklu

MARDİN / TÜRKİYE

artukluakademi@gmail.com

+90 432 214 11 20

[@artukluakademi](#)

AHLAK
BİLGİ
ÜRETİM

Artuklu Akademi Dergisi

Artuklu Akademi Journal

e-ISSN: 2687-427X

<http://dergipark.gov.tr/artukluakademi>

İmtiyaz Sahibi/ Owner

Prof. Dr. İbrahim ÖZCOŞAR

Mardin Artuklu Üniversitesi Rektörü / Rector of Mardin Artuklu University

EDİTÖR / EDITOR IN CHIEF

Doç. Dr. Hacer ŞAHİNALP

[0000-0002-9542-2606](https://orcid.org/0000-0002-9542-2606)

hacersahinalp@artuklu.edu.tr
Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, Mardin, TÜRKİYE

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ / MANAGING EDITOR

Arş.Gör. Doğan Bekir DÖKÜCÜ

[0000-0002-0857-2818](https://orcid.org/0000-0002-0857-2818)

dogandokucu@artuklu.edu.tr
Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

EDİTÖR KURULU/EDITORIAL BOARD

Dinler Tarihi/History of Religions

Prof. Dr. Richard Foltz

[0000-0001-8754-776X](https://orcid.org/0000-0001-8754-776X)

richard.foltz@concordia.ca
Concordia University, Faculty of Arts and Science, Montreal, QC, CANADA

Arap Dili ve Belagati/Arabic Language and Rhetoric

Doç. Dr. Halil Akçay

[0000-0002-1671-5073](https://orcid.org/0000-0002-1671-5073)

halilakcay@artuklu.edu.tr
Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

Tefsir / Qur'anic Exegesis

Doç. Dr. Muhammed Selman Çalışkan

[0000-0001-6287-7738](https://orcid.org/0000-0001-6287-7738)

mscaliskan@istanbul.edu.tr
Istanbul University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

Hadis/ Hadith

Dr. Öğr. Üyesi Hüsamettin Kaya

[0000-0002-6033-9917](https://orcid.org/0000-0002-6033-9917)

husamettkaya@artuklu.edu.tr
Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

Tefsir / Qur'anic Exegesis

Doç. Dr. Maşallah Turan

[0000-0002-5555-6298](https://orcid.org/0000-0002-5555-6298)

masallahturan@artuklu.edu.tr
Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

Hadis/ Hadith

Doç. Dr. Abdulhamid Alşış

[0000-0003-1339-5286](https://orcid.org/0000-0003-1339-5286)

abdulhamid.sis@qu.edu.qa
Qatar University, Faculty of Sharia and Islamic Studies, QATAR

İslam Hukuku/ Islamic Law

Doç. Dr. Mehmet Aziz Yaşar

[0000-0002-4677-1017](https://orcid.org/0000-0002-4677-1017)

mehmetazizyasar@artuklu.edu.tr
Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

Din Sosyolojisi/ Sociology of Religion

Doç. Dr. Ali Fidan

[0000-0001-5842-0444](https://orcid.org/0000-0001-5842-0444)

alifidan@trabzon.edu.tr
Trabzon University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

Din Psikolojisi/ Psychology of Religion

Doç. Dr. Sezai Korkmaz

[0000-0003-0250-6673](https://orcid.org/0000-0003-0250-6673)

kzsezai@gmail.com
Kahramanmaraş Sutcu Imam University Faculty of Theology, TÜRKİYE

Dinler Tarihi/History of Religions

Doç. Dr. Bilal Toprak

[0000-0001-8039-2128](https://orcid.org/0000-0001-8039-2128)

bilaltoprak@duzce.edu.tr
Düzce University, Faculty of Islamic Sciences, TÜRKİYE

Din Eğitimi/Religious Education

Dr. Öğr. Üyesi Safınaz Asri

[0000-0001-9546-8578](https://orcid.org/0000-0001-9546-8578)

safinaz.asri@ikcu.edu.tr
Izmir Katip Çelebi University, Faculty of Islamic Sciences, TÜRKİYE

Kuran-ı Kerim Okuma ve Kıraat/ Qur'anic Recitation and Variant Readings

Dr. Öğr. Üyesi Kemal Taşkın

[0000-0003-0719-8956](https://orcid.org/0000-0003-0719-8956)

kemal.taskin@ahievran.edu.tr
Ahi Evran University, Faculty of Islamic Sciences, Kırşehir, TÜRKİYE

Din Felsefesi/Philosophy of Religion

Dr. Öğr. Üyesi Ferda Yıldırım Güleç

[0000-0003-3832-8848](https://orcid.org/0000-0003-3832-8848)

ferdayildirim@artuklu.edu.tr
Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

İslam Hukuku/ Islamic Law

Prof. Dr. Jasser Auda

jauda@maqasid.org

Maqasid Institute, UNITED STATES

Tasavvuf/Tasawwuf

Dr. Öğr. Üyesi Buşra Arslan Meçin

[0000-0001-6117-6024](https://orcid.org/0000-0001-6117-6024)

busraarslanm@gmail.com
Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

İslam Tarihi /Islamic History

Dr. Öğr. Üyesi Edip Akyol

[0000-0003-0757-216X](https://orcid.org/0000-0003-0757-216X)

mailto:edip.akyol@samsun.edu.tr
Samsun University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

SEKRETERYA/SECRETARY

Arş.Gör. İlyas HIZIROĞLU

 [0009-0005-1316-5554](https://orcid.org/0009-0005-1316-5554)

ilyashiziroglu@gmail.com

Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

SOSYAL MEDYA EDİTÖRÜ / SOCIAL MEDIA EDITOR

Arş.Gör. Kasım ELALMIŞ

 [0009-0003-8331-2228](https://orcid.org/0009-0003-8331-2228)

kasimelalmis@artuklu.edu.tr

Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

YAZIM VE DİL EDİTÖRLERİ / PROOFREADERS

Arş.Gör. Elif ATLI

 [0000-0003-1372-1547](https://orcid.org/0000-0003-1372-1547)

elifatli@artuklu.edu.tr

Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

Arş. Gör. Esra EVSEN AYDIN

 [0000-0003-1195-2931](https://orcid.org/0000-0003-1195-2931)

esraaydin@artuklu.edu.tr

Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

Arş. Gör. Halid EKMEN

 [0000-0002-2234-1311](https://orcid.org/0000-0002-2234-1311)

halidekmen@artuklu.edu.tr

Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

Arş. Gör. Ömer Faruk DOĞANGÜL

 [0000-0002-8439-4398](https://orcid.org/0000-0002-8439-4398)

ofdogangul@artuklu.edu.tr

Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

Arş. Gör. Oğuzhan ŞENER

 [0009-0000-1862-8857](https://orcid.org/0009-0000-1862-8857)

_oguzhansener@artuklu.edu.tr

Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

Arş. Gör. Vefa ASLANPAY

 [0009-0000-9578-8790](https://orcid.org/0009-0000-9578-8790)

vefaaslanpay@artuklu.edu.tr

Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

İNGİLİZCE DİL EDİTÖRÜ / ENGLISH LANGUAGE EDITOR

Arş. Gör. Dr. Merve KURT PALANCI

 [0000-0002-0257-1830](https://orcid.org/0000-0002-0257-1830)

mervepalanci@artuklu.edu.tr

Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

ARAPÇA DİL EDİTÖRÜ / ARABIC LANGUAGE EDITOR

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KADAD

 [0000-0001-6683-9149](https://orcid.org/0000-0001-6683-9149)

mustafakadad@artuklu.edu.tr

Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

MİZANPAJ / LAYOUT

Arş. Gör. Doğan Bekir DÖKÜCÜ

 [0000-0002-0857-2818](https://orcid.org/0000-0002-0857-2818)

dogandokucu@artuklu.edu.tr

Mardin Artuklu University, Faculty of Theology, TÜRKİYE

Dizinlenme Bilgileri / Indexing

ERIHPLUS (European Reference Index for the Humanities)

DOAJ Directory of Open Access Journals
Indexing Start: 2024 Volume/Issue: 11/1

EBSCO Humanities International Index
Indexing Start: 2019 Volume/Issue: 6/1

ULAKBİM TR DİZİN
Indexing Start: 2018 Volume/Issue: 5/1

ATLA Religion Database

ProQuest | Ulrich's Periodicals Directory

İçindekiler / Contents

Araştırma Makaleleri / Research Articles

- 1) **İlm-i Ahkâm-ı Nücûm'un İslam Düşünürleri Üzerindeki Etkisi Açısından Bir Değerlendirme**
An Evaluation of Ilm al-Ahkâm al-Nujûm in Terms of Its Impact on Islamic Thinkers
Abdullah ZORBACI.....332-355
- 2) **Duygusal Zekânın Dindarlık ile Minnettarlık Arasındaki İlişkide Aracılık Rolü**
The Mediating Role of Emotional Intelligence in the Relationship Between Religiosity and Gratitude
Şerife Ericek MARAŞLIOĞLU.....356-376
- 3) **Raising Issues Between Theological Orientations and the Meanings of Quranic Verses: Causality as a Model**
Kelâmî Yönelimler ile Kur'an Âyetlerinin Anlamları Arasında Meselelerin Gündeme Getirilmesi – Sebebiyet Örneği
Hasan Al KHATTAF377-400
- 4) **Bir Kur'an Üslubu Olarak Şarhî İfadelerde Cevabın Delilinin Cevap Yerine Geçmesi**
The Substitution of Evidence for an Answer in Conditional Statements as a Style of the Qur'an
İsa HIZIROĞLU.....401-421
- 5) **Emevîler Dönemi Kabile İttifaklarının Tarihsel Kökeni: Yemen-Rebîa Hilfi/İttifakı**
The Historical Origins of Tribal Alliances in the Umayyad Period: The Yemen–Rabî'a Hilf/Alliance
Raziye BULUT – Ümit ESKİN.....422-440
- 6) **Deneysel, Rasyonel ve Mistik Bilginin İnşasında Otodidakt Bir Model Olarak Hayy bin Yakzân**
Hayy ibn Yağzân as an Autodidactic Model in the Construction of Experimental, Rational, and Mystical Knowledge
Selahattin Akti.....441-462
- 7) **The Maqâşid of Uşûl al-Fiğh: An Analytical and Critical Study of Aḥmad al-Raysûnî's Attempt**
Fıkıh Usûlü İlminin Makâsıdı: Ahmed er-Raysûnî'nin Teşebbüsüne Dair Analitik ve Eleştirel Bir İnceleme
Vasfi EBUZEYD.....463-485
- 8) **Filistinli Şair Hârûn Hâşim Reşid'in Vatan Temalı Şiirleri ve Bunların Dil ve Belağat Açısından İncelenmesi**
The Homeland-Themed Poetry of Palestinian Poet Harun Hashim Rashid and Its Analysis from a Linguistic and Rhetorical Perspective
Halil İbrahim OĞUR.....486-503
- 9) **Travma Sonrası, İnsan Ruhu Üzerinde Dinin Onarıcı Etkisi (2023, 6 Şubat Depremi- Malatya Depremzedeler Örneği)**
The Restorative Effect of Religion on the Human Spirit After Trauma (2023, February 6 Earthquake - Malatya Earthquake Victims Example)
Hasan TOMAN.....504-524
- 10) **Kur'an Tilavetinde Tekellûf Sorunu: Kavramsal Çözümleme ve Pratik Bir Yaklaşım**
The Problem of Takalluf in Qur'anic Recitation: A Conceptual Analysis and a Practical Approach
Mustafa SAĞLAM.....525-547
- 11) **The Relationship Between Moral Disengagement and Religious Orientation: A Study on Theology Faculty Students**
Ahlâkî Uzaklaşma ve Dinî Yönelim İlişkisi: İlahiyat Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme
Nesibe Esen ATEŞ – Ahmet Rifat GEÇİOĞLU548-575

- 12) **Hız. Osman'ın Katli ile Sonuçlanan Olayların Ekonomik Boyutu**
The Economic Background of The Events Resulting in The Assassination of Caliph Uthman
Abdulkerim ÖNER.....576-598
- 13) **Fıkıh Şerhlerine Yönelik Bir Tenkit Üslubu: Molla Bedreddin'in Câvî'ye Yönelttiği Eleştirilerin Tahlili**
A Critical Methodology Toward Classical Fiqh Commentaries: An Analysis of Molla Bedreddin's Criticisms Directed at Cavi
Hasan AKSOY.....599-615
- 14) **Genç Sancağı'nda İbtidai Mektepler: Osmanlı Taşrasında Modern Eğitimin Dinamikleri (1889-1914)**
Primary Schools in the Genç Sanjak: The Dynamics of Modern Education in the Ottoman Provinces (1889–1914)
Mehmet Emin GENLİ.....616-637
- 15) **Tefsir Usûlü Eserlerinde Vehbî İlmin Dönüşümü: Klasik ve Modern Dönem Karşılaştırması**
The Transformation of Vehbî Knowledge in Tafsîr Usûl Literature: A Comparative Analysis of Classical and Modern Periods
Akif YILDIRIM.....638-660
- 16) **الوحي القرآني ونظرية التفكيك**
Kur'ân Vahyi ve Tefkik Teorisi
Revelation of the Quran and Deconstruction Theory
Abdulselam YUSUF.....661-679
- 17) **فن الافتنان في الأدب العربي: دراسة بلاغية في التركيب والتأثير**
Arap Edebiyatında İftinân Sanatı: Yapı ve Etki Üzerine Belâgat İncelemesi
The Art of İftinân in Arabic Literature: A Rhetorical Study of Structure and Impact
Feras RİHAWİ – Sabri TÜRKMEN.....680-703

Düzelme Makaleleri / Correction Articles

- 18) **Düzelme: Şevki Dayfa Göre Mısır Lehçesinin Fasih Arapçayı Tahrif Ettiği Hususlar**
Correction: The Falsification Issues of the Standart Arabic by Egyptian Dialect According to Shawqi Daif
İslam BATUR.....704-706